(կարմրադեղով և նոտրագիր)[1]

40. Յաղգս թւոց եւ համարաց կ՟թկոսացն Յաղթամարու Աթոռին ըստ նախնե՟ցն.

Ի[2] *թուականութե՟ հայոց գ՟ճ՟հ՟ին եղև շինումն*[3] *մեծապայծառ Ս՟բ խաչ տաճարին ի նոյն աւուրսն և նոյն ժամանակին եղև նաւակատիք և ցնծութի՟*[4] *յոյժ։ Եկն Տ՟ր գէւորք կ՟թկոսն առ Գագիկ արքայն և հաստատեցին զՍ՟բ*[5] *խաչս յաղթամարայ*

---

1 *Զ.ում 39ը կրում է հետևեալ մեզ ժամանակակից գրութիւնը մանիշակագոյն թանաքով. «Պատումութիւն և համար կաթուղիկոսաց Ս. Աթոռոյս. մատեան. Ն. Վեհափառութիւն Տ. Խաչատուր Ս. Կաթուղիկոս ետ գետեղել ի թանգարանի Ս. Աթոռոյս, զոր ինքն ետ կառուցանել և ճոխացոյց բազմազան մատենիւք զորս ինքն ընծայեաց, և զորս ի խորշից սենեկաց և ի գաւառաց ետ հաւաքել, յորս անխնամ կային յապականութե՟։ 1889 յունվար 2.»*

Սոյն գրուածքի ճակտին կայ մի երկլեզուեան բոլորաձև մի կնիք, եզերքը հայերէն մէջտեղը թուրքերէն, հետևեալ վերտառութեամբ. Կաթողիկոսարան Հայոց *մեծի տանն Աղթամարայ.* قتوغيكوسخانهٔ ملت ارمنيان در آختمار *(կաթողիկոսխանէի միլլէթի էրմէնեան դէր Աղթամար=կաթողիկոսարան ազգին Հայոց յԱղթամար)։ Թուրքերէնի տակ կայ մահմեդական թուական՝* ١٢٩٣ *(1293)։*

Էջի ստորոտում կայ մի երկրորդ կնիք, դիրքով աւելի փոքր և քառակուսի և ձևով նման Ամենայն Հայոց Հայրապետի փոքրագիր, անկիւնաւոր կնիքին որով դրոշմուած են լինում միշտ կոնդակները կարմրադեղով։ Կնիքի պարունակութիւնն է. Խաչատուր Եպիսկոպոսապետ և Կաթողիկոս Հայոց տանն Աղթամարայ. ՌՅԺԳ—1864։ Երկու կնիքներն էլ դրոշմուած են մանիշակագոյն. երկրորդի մէջ կայ մի հաւասարաթև խաչ այնտեղ, ուր Ամենայն Հայոց Հայրապետների կնիքում գտնն Աստուծոյ է։

2 *Զ. Թաչնազարդ. շարունակութիւնը բոլորագիր և նոտրագիր խառն, բուն գրչից։ Բոլորագիր են յատկապէս կաթուղիկոսների անունները։*

3 *Զ. նխպ.* շինուի՟

4 *Զ. նխպ.* ցնուի՟, *ապա դարձրած* ցնուծուի՟.

5 *Զ.* զՍ՟բ*-ից յետոյ* յաղթամրա *(*ր *տողամիջում) ջնջ. նշ.*